

1981/82:2

Tisdagen den 6 oktober

Kl. 14.00

Efter gudstjänst i S:ta Clara kyrka, där predikan hölls av direktor Henrik Svenungsson, öppnades riksmötet i kammarens plenisal enligt det program som i bilaga fogats till detta protokoll.

1 § TALMANNEN yttrade:

Jag hemställer att Eders Majestät måtte förklara 1981/82 års riksmöte öppnat.

Med anledning av denna hemställan anförde HANS MAJESTÄT KONUNGEN:

Herr talman, ärade ledamöter! Det är en viktig händelse i vårt offentliga liv då riksdagen samlas till ett nytt arbetsår. Ju svårare tiden ter sig, desto värdefullare framstår vårt folks mångsekelgamla tradition att i riksdagen bygga för framtiden genom konstruktiva överläggningar. Ni står inför talrika och krävande frågor, vilkas lösning kommer att bli av väsentlig betydelse för Sveriges folk.

Utanför vårt land är orosmolnen många. Rikets förhållande till omvärlden är dock gott, och Sverige kan nu liksom många gånger tidigare, genom aktiva insatser i fredens och den internationella förståelsens tjänst, efter måttet av sina resurser medverka till en positiv utveckling.

Vi kommer alla att med intresse följa edert arbete. Jag vill nu önska eder, valda ombud för Sveriges folk, lycka till och framgång i edert ansvarsfulla värv.

Med dessa ord förklarar jag 1981/82 års riksmöte öppnat.

2 § Statsministern THORBJÖRN FÄLLDIN avgav härefter följande regeringsförklaring:

Eders Majestäter, Eders Kungliga Högheter,
Herr Talman, Ledamöter av Sveriges Riksdag!

I en konfliktfylld värld måste alla bidra till att främja avspänning, nedrustning och fred. Vi måste värna om de mänskliga fri- och rättigheterna.

Supermakternas kärnvapenupprustning fortsätter. Kärnvapnen riskerar också att spridas till nya länder och områden. Därtill kommer upprustningen med konventionella vapen.

Mot detta står en växande folklig opinion för fred, som det gäller att ta till vara. Den svenska regeringen är beredd att spela en fortsatt aktiv roll i arbetet för fred och nedrustning i världen.

Ett uttryck för fredssträvandena är tanken på en kärnvapenfri zon i Norden. Den fortsatta diskussionen om en sådan zon måste föras med respekt för att de nordiska länderna valt olika säkerhetspolitiska lösningar. Syftet måste vara att befästa och ytterligare stärka säkerheten i Norden.

Nedrustning förutsätter fortgående samtal mellan supermakterna. Regeringen ser med tillfredsställelse att förhandlingar om de s. k. eurostrategiska kärnvapnen i Europa kommer att inledas om några månader.

I avvaktan på reella framsteg i nedrustningsarbetet kräver den svenska alliansfria utrikespolitiken, som syftar till neutralitet i krig, ett för våra förhållanden starkt totalförsvar. Det är också ett svenskt intresse att den säkerhetspolitiska stabiliteten i vår del av världen bevaras.

Nästa större försvarsbeslut skall fattas våren 1982. Det förbereds nu av 1978 års försvarskommitté. Försvarskommittén behandlar totalförsvarsgrenarnas uppgifter och resursbehov under den kommande femårsperioden. På det militära området förbereds bl. a. omfattande ändringar i fredsorganisationen. Kommittén behandlar också frågan om anskaffning av 1990-talets stridsflygplan.

Situationen i Polen inger oro. Vi följer med sympati det polska folkets strävanden för ökad demokrati. Det polska folket måste utan yttre inblandning självt få avgöra sin politiska framtid.

Det finns, särskilt hos supermakterna, en tendens att betrakta alla konflikter som ett utflöde av motsättningar mellan de båda maktblocken. Men konflikterna i t. ex. södra Afrika, Centralamerika och Mellersta Östern har i första hand nationella, religiösa, etniska, sociala och ekonomiska orsaker.

Regeringen ser med särskilt allvar på Sydafrikas väpnade attacker mot Angola. Sydafrika måste förmås att upphäva sin olagliga ockupation av Namibia och att bryta upp sitt avskyvärda rasåtskillnadssystem. Sverige fortsätter sitt stöd för frihetskampen och strävandena till majoritetsstyre i hela södra Afrika.

Den ekonomiska krisen i världen har inneburit att utvecklingsländerna, särskilt de allra fattigaste, har fått sin situation ytterligare förvärrad. Sverige kommer att fortsätta att lämna ett omfattande utvecklingsbistånd, i första hand inriktat på de fattigaste länderna.

Det gäller också att stärka dessa länders ställning i den internationella handeln, förbättra deras livsmedels- och energiförsörjning samt att möjliggöra en snabbare utveckling av det egna näringslivet. Det kommande

toppmötet i Mexiko, där Sverige deltar, utgör ett led i dessa ansträngningar.

Regeringen har för kort tid sedan lagt fram ett omfattande program för att få fart på den svenska ekonomin. Bättre balans mellan import och export, stabilare valutaförhållanden och utsikter till lägre inflationstakt gör det nu möjligt att satsa offensivare på investeringar för framtiden och därmed skapa ökad sysselsättning. Samtidigt är det nödvändigt att visa fortsatt stor återhållsamhet i fråga om både privat och offentlig konsumtion. Kampen mot inflationen måste fortsätta med oförminskad styrka.

Regeringens septemberprogram är bl. a. inriktat på att förbättra industrins kostnadsläge. Den internationella valutakursutvecklingen har förvärrat situationen för många av de konkurrensutsatta företagen. Det behövs dessutom långsiktigt en förstärkning av den utlandskonkurrerande industrin för att Sverige skall återvinna ekonomisk styrka.

Devalveringen och prisstoppet måste åtföljas av åtgärder, som tryggar en lugnare prisutveckling och förbättrar näringslivets produktionsförmåga. För att tillförsäkra industrin tillräckliga resurser i fråga om kapital och arbetskraft måste takten i de offentliga utgiftsökningarna ytterligare sänkas. Det innebär att fortsatta förbättringar genomförs i långsammare takt.

Som förutskickats lägger regeringen nu vid riksmötets början fram förslag om bl. a. sänkt mervärdesskatt. Denna åtgärd är ett viktigt inslag i kampen mot inflationen men också nödvändig för att hålla den privata konsumtionen på en acceptabel nivå. Effekterna på statsbudgeten motverkas genom att tidigare planerade besparingar i viss utsträckning tidigareläggs.

Samtidigt läggs en rad förslag fram som syftar till ett bättre utnyttjande av produktionsförmågan inom industri och övrigt näringsliv. De omfattar bl. a. en förlängning och omläggning av det extra investeringsavdraget, åtgärder för att öka virkesutbudet och insatser för teknisk utveckling och forskning. Regeringen kommer senare att lägga fram förslag om vidgad rätt till provanställningar inom ramen för en ny lag om anställningsskydd. Dessa och andra inslag i regeringens ekonomiska politik utgår från att en socialt anpassad marknadsekonomi bättre än planhushållning främjar välfärd och ekonomisk tillväxt.

Sysselsättningen i Sverige är i internationellt perspektiv mycket hög. Aldrig tidigare har så många varit i arbete. Trots detta inger arbetslöshets-situationen inför vintern oro. Den arbetsmarknadspolitiska beredskapen förstärks därför ytterligare. Vårens åtgärder kompletteras med bl. a. ökade anslag till beredskapsarbeten och ökat offentligt byggande i avvaktan på att de ekonomisk-politiska åtgärderna skall få full effekt.

Det är angeläget att de av regeringen aviserade åtgärderna genomförs så fort som möjligt. Förseningar riskerar att leda till onödigt arbetslöshet under vintern och till att kampen mot inflationen försvåras.

En förstärkning av den svenska ekonomin och en rättvis fördelning av produktionsresultatet ställer också krav på skattereformer. Ett nytt skattesystem måste stimulera till arbete och sparande samt motverka spekulation i avdrag.

Nr 2

Tisdagen den
6 oktober 1981

*Statsministerns
regeringsförklaring*

Riksdagen kommer under våren att föreläggas förslag till en samlad skattereform, grundad på uppgörelsen mellan centerpartiet, folkpartiet och socialdemokraterna. Reformen innebär kraftigt sänkta marginalskatter i kombination med en minskad skatteeffekt från s. k. underskottsavdrag i höga inkomstlagen.

Även på andra områden måste arbetet med att skapa större skatterättvisa föras vidare. Det gäller också åtgärder mot skattefusk och skatteflykt. Riksdagen kommer under arbetsåret att bl. a. föreläggas förslag rörande s. k. grå arbetskraft samt förbättrad kontroll av inkomst- och utgiftsräntor.

Kampen mot den ekonomiska och organiserade brottsligheten förs vidare. Den särskilda organisationen för detta ändamål inom polisen byggs ytterligare ut.

Insatser för utbildning och forskning är en viktig investering för framtiden. Den nya läroplanen för grundskolan innebär bättre möjligheter att förbereda eleverna för de krav som väntar ute i arbetslivet.

Fler ungdomar behöver söka sig till industrisektorn. En omfördelning av resurserna inom gymnasieskolan kommer att eftersträvas till förmån för de yrkesinriktade utbildningarna.

Antalet ungdomar i 20-årsaldern ökar just nu kraftigt. Det behövs därför en successiv ökning av antalet platser inom den högre utbildningen.

De senaste årens decentraliseringspolitik på skolans område kommer att fortsätta. Förslag läggs fram om effektivare skolplanering, som bättre tillgodoser skilda förutsättningar i tätorter och glesbygd, stärker det lokala inflytandet och ökar möjligheterna att upprätthålla mindre skolenheter.

En övergripande forskningspolitisk proposition läggs fram till våren i syfte att förbättra forskningens villkor. Kontakterna mellan forskningen och samhället kommer att stärkas.

På kultur- och medieområdet strävar regeringen bl. a. efter att främja bredden i opinionsbildningen och att ge människor möjligheter till berikande kulturupplevelser oberoende av var de bor. Förslag till riksdagen förbereds bl. a. beträffande närradion.

1970-talets industripolitik var i hög grad inriktad på att klara omstruktureringen av tunga svenska industrisektorer. Sammanlagt närmare 100 000 anställda berördes direkt av de statliga insatserna.

I takt med att industrins konkurrenskraft stärks skapas ökat utrymme för insatser i syfte att påskynda den industriella förnyelsen. De mindre och medelstora företagen spelar härvid en central roll.

En särskild småföretagsproposition läggs fram till våren. Den kommer framför allt att inriktas på åtgärder som stimulerar nyföretagande, utveckling av ny teknik och marknadsföring av nya produkter.

Regeringen avser vidare att för riksmötet redovisa en samlad syn på Kooperationens ställning i näringslivet. En delegation har nyligen inrättats för att främja tillkomsten av arbetskooperativa och löntagarägda företag.

Marknadsekonomi förutsätter en effektiv konkurrens. För att motverka

skadliga konkurrensbegränsningar kommer regeringen att föreslå en ny konkurrensbegränsningslag.

Förslag läggs under detta riksmöte också fram om en ny regionalpolitik. Åtgärder presenteras som främjar sysselsättning och utveckling i Norrbottens län.

Den nya energipolitiken innebär bl. a. stora satsningar för att införa nya och förnybara energikällor. Det närmaste året förestår bl. a. en reformering och effektivisering av myndighetsorganisationen på energiområdet. För att säkerställa riksdagens beslut om avveckling av kärnkraften tillkallas inom kort en parlamentarisk kommitté med uppgift att föreslå en plan för kärnkraftens avveckling samt åtgärder för att minska vårt stora oljeberoende.

På trafikområdet måste bl. a. SJ:s möjligheter att konkurrera aktivt om resenärer och gods värnas. Riktlinjer läggs fram för det framtida trafiksäkerhetsarbetet och för luftfartspolitik.

Den snabba utvecklingen på dataområdet och dess konsekvenser för samhällsstruktur, sysselsättning och integritet samt datateknikens sårbarhet ställer krav på en samlad datapolitik. Förslag på detta område läggs fram under varen.

Inom bostadspolitiken fortsätter arbetet på att åstadkomma rättvisa i boendet. I en situation när de totala bostadssubventionerna inte kan fortsätta att öka måste särskild vikt läggas vid att uppnå rättvisa i fråga om kostnaderna mellan olika upplåtelseformer. De sociala målen för bostadspolitiken ligger fast.

Förslag läggs fram i syfte att underlätta övergång från hyresrätt till bostadsrätt. Ett förslag till ny plan- och bygglag kommer att remitteras till lagrådet för granskning till våren.

Arbetet fortsätter med att åstadkomma geografisk och administrativ decentralisering inom den offentliga förvaltningen. Detta innefattar bl. a. decentralisering av beslutsbefogenheter och åtgärder för att bekämpa krängel och onödig byråkrati.

Kommunerna får successivt bättre möjligheter att anpassa verksamheten till de lokala förhållandena. Statliga regler minskar i omfattning. Nya framställningar om ändrad kommunindelning kommer att prövas i positiv anda.

Ett allmänt kyrkomöte är inkallat till våren 1982. Riksdagen föreläggs under året ett flertal förslag i kyrkliga frågor, bl. a. rörande kyrkomötet och de kvinnliga prästernas ställning.

På det socialpolitiska området slår regeringen vakt om grundtryggheten också i ekonomiskt kärva tider. Förslag till fortsatt utbyggnad av pensions-tillskotten till pensionärer med låg eller ingen ATP kommer att läggas fram.

Ett högriskskydd planeras inom sjukförsäkringen för grupper som av medicinska skäl har hög korttidsfrånvaro. Detta sker samtidigt som regeringen lägger fram förslag till besparingar och införande av viss självrisk i sjukförsäkringssystemet.

Nr 2

Tisdagen den
6 oktober 1981

*Statsministerns
regeringsförklaring*

Nr 2

Tisdagen den
6 oktober 1981

Statsministerns regeringsförklaring

Arbetet med att förbättra villkoren för de handikappade fortsätter.

Riksdagen tar inom kort ställning till regeringens förslag till ny lag för vård av vuxna drogmissbrukare. Ytterligare åtgärder sätts in mot narkotikabrottsligheten. Ett samlat program på alkohol- och narkotikaområdet avses föreläggas riksmötet under våren.

Förslaget kommer också att läggas fram om en samordning av socialförsäkringssystemets olika delar för att uppnå ökad rättvisa, förenkling och överskådlighet.

Arbetet för jämställdhet drivs vidare. Att kvinnor och män skall ha lika möjligheter och samma ansvar är en självklar utgångspunkt för regeringens politik på olika områden.

En allt större del av Sveriges befolkning är invandrare. Inte minst måste situationen för invandrarungdomar och andra generationens invandrare uppmärksammas.

Regeringen kommer under året att lägga fram förslag till ändringar i utlänningslagen, effektivare svenskundervisning för invandrare och en ny ansvarsfördelning när det gäller omhändertagandet av flyktingar.

Försurningen av mark och vatten utgör ett av de allvarigaste hoten mot vår miljö. Regeringen har inbjudit till en internationell konferens om försurning 1982. Ett långtidsprogram med åtgärder mot försurningen kommer också att presenteras. Det kommer bl. a. att behandla miljökraven vid koleldning. Användningen av bekämpningsmedel mot lövsly i skogsmark föreslås i princip bli förbjuden.

Vår tid präglas av snabba förändringar. De griper djupt in i människans tillvaro. Hela världssamfundet har genom oljechockerna och andra förändringar utsatts för starka störningar, som ger utslag i arbetslöshet, inflation och svag ekonomisk tillväxt. Detta kan skapa oro, sociala spänningar och misstro mot demokratiska institutioner.

Vi bär alla ansvar för att en sådan utveckling förhindras och att människorna återvinner en stark tro på framtiden.

Sverige är bättre rustat än de flesta andra nationer att ta på sig de upppoffringar i nuet som erfordras för att bygga ett gott framtidssamhälle. Villkoret är att vi beslutsamt griper oss an med problemen, de ekonomiska såväl som de som rör miljö och livskvalitet. Bördorna måste bäras solidariskt och framtidsfrågorna lösas i samverkan. På dessa grundvalar bygger regeringen en politik i hela folkets intresse.

3 § Ceremonin avslutades kl. 14.38.

In fidem

SUNE K. JOHANSSON

**Program vid öppnandet av riksmötet 1981/82 tisdagen den 6 oktober
1981 kl. 14.00**

Musik under samlingen

Ur Drottningholmsmusik Johan Helmich Roman

Fanfarer

Kungssången

TALMANNEN

HANS MAJESTÄT KONUNGEN

Fanfarer

Mellanspel ur Resa till Amerika Hilding Rosenberg

STATSMINISTERN

Skånsk rapsodi John Fernström

Fanfarer

Utgångsmusik

MEDVERKANDE

Kungl. Hovkapellet under ledning av Stig Westerberg